

NOVE ČLANICE IN MULTIKULTURNOST V EVROPSKI UNIJI

Miodrag Dadasović

Nacionalna in univerzitetna
biblioteka "Sv. Kliment
Ohridski", Skopje

Kontaktni naslov:
miodrag@nubsk.edu.mk

Izveček

Načela medkulturnosti in večkulturnosti, vključena v makedonsko zakonodajo, predstavljajo temeljne postulate delovanja družbe. Republika Makedonija teži k vključitvi v Evropsko unijo kot skupnost enakopravnega, uravnoveženega, kakovostnega in spoštljivega predstavljanja različnih kultur in kulturnih identitet. Kulturni centri, knjižnice, čitalnice in kotički v številnih balkanskih in drugih evropskih državah predstavljajo, uveljavljajo in zbližujejo različne kulture ter jih povezujejo v Evropsko unijo kot enkratno kulturno družbo.

Ključne besede

kultura, kulturna identiteta, Evropska unija, Republika Makedonija

Abstract

Incorporated inter and multicultural principles in Macedonian legislation represents society's basic functioning postulates. Republic of Macedonia tends toward integration into European Union's equal, balanced, qualitative and respectful representation of different cultures and different cultural identities. Centers of cultures, libraries, reading rooms and corners of many Balkan and other Europe's states, represent, affirm and bring closer different cultures toward integration into European Union's unique cultural society.

Keywords

culture, cultural identity, European Union, Republic of Macedonia

Republika Makedonija predstavlja večkulturno celoto, sestavljeno iz različnih kulturnih kolektivov, kar se odraža v njeni multietničnosti, večjezičnosti, multireligioznosti itd. Večkulturnost se ni začela z Ohridskim dogovorom in s podpisom Memoranduma o stabilizaciji in pridružitvi EU, ampak je dosežek večstoletne zgodovine. Njena zastopnost v zakonodaji in uporaba načel med- in večkulturnosti je osnova delovanja makedonske družbe. Mirno lahko rečemo, da je Makedonija država, v kateri kulturna različnost, kulturna dediščina in identiteta predstavljajo del njenega prispevka h kulturni identiteti združene Evrope.

Izhajajoč iz predpostavke, da je identiteta zavestno dejanje, posebna notranja opredelitev subjekta, lahko rečemo, da predstavlja sestavni del kolektiva, ki ga taki subjekti sestavljajo. Kulturna identiteta kot način, kako se neka skupnost subjektivizira in objektivizira, je usmerjena navzven, k zunanemu svetu. Kulturne identitete se preko svojega povnanjenja medsebojno prelivajo in izmenjujejo lastnosti z najbližjimi kulturnimi identitetami. Obstoj večkulturnosti pomeni obenem tudi priznavanje obstoja lastne kulturne identitete in obrnje-

no, zanikanje večkulturnosti vedno pripelje do zanikanja lastne kulturne identitete.

Če pustimo ob strani regionalne, zgodovinske, kulturološke, pravne in politične elemente kulturne identitete, pridemo do posebnosti in obstoja kulturne identitete znotraj same države. V EU je vprašanje obstoja različnih skupnosti in kulturnih identitet povezano s samim njenim obstojem. Obstoj različnosti, njihovo spoštovanje, predstavlja sestavni del neke nove kulturne identitete EU, ki je enkratna v svoji različnosti. Zavzemanje za medkulturnost v EU vključuje kakovostno uravnoveženo zastopnost in spoštovanje kulturnih identitet, ki jo sestavljajo.

EU ima nalogo, da ustvarja družbeno imaginarno stanje, ki vključuje neprekinjen dialog med tradicijo in inovacijo in je eden od najpomembnejših sestavnih delov sodobne družbe, v kateri se dogaja mešanje kultur in se odvijajo procesi subjektivizacije in objektivizacije znotraj vsakdanjega življenja in sožitja kultur. Pol stoletja obstoja Evropske kulturne konvencije, Evropski dnevi kulturne dediščine v organizaciji Sveta Evrope, razglasitev leta 2008 kot Evropskega leta

medkulturnega dialoga, smernice Calimero in še nekatere poteze EU vodijo in isto smer: kultura – medkulturnost – večkulturnost – dialog – od razlik h koheziji.

Kulturna raven in kulturna identiteta je med najpomembnejšimi dejavniki sodobne definicije družbe, obenem pa določa pot neke države k splošni evropski razvojni ideji in k doseganju specifičnega evropskega večkulturnega okolja.

Knjižnice kot kulturna žarišča in točke kulturne identitete temeljijo na spoštovanju, ohranjanju in podpiranju različnosti in dostopnosti za vse. Z uporabo klasičnih in sodobnih tehnologij knjižnice zagotavljajo širjenje človeškega znanja, spoznanj, znanosti, umetnosti, fotografij, zgodb, zgodovine pa tudi identitet evropskih narodov in njihovih kultur z lokalne ravni na raven združene Evrope.

COBISS.Net na svoj način povezuje sedanje in prihodnje članice EU, njihove različne kulture, jezike, etnije in religije. Skratka: prispeva k nastajanju večkulturne identitete Balkana kot sestavnega dela kulturne identitete Evrope.

Oblikovanje posebnih centrov in koticikov v knjižnicah, na fakultetah in v drugih institucijah ter lokalnih skupnostih po vsej Makedoniji, poimenovanih po fondih in kolekcijah različnih držav, predstavljajo specifičen in tradicionalen način predstavljanja tujih kultur. Najbolj znani so Britanski svet, Nemška čitalnica (v sodelovanju z Institutom Goethe), švicarski koticček v Nacionalni in univerzitetni biblioteki "Sv. Kliment Ohridski" v Skopju, Francoski centri v Skopju ter v Nacionalni ustanovi in univerzitetni knjižnici "Sv. Kliment Ohridski" v Bitoli, razni občinski centri ter centri v mestnih, lokalnih in fakultetnih knjižnicah. Navedeni centri, knjižnice in koticiki predstavljajo dobro izbrane primere kultur balkanskih držav in drugih evropskih držav in na ta način uveljavljajo kulturno različnost in kulturne identitete članic EU in držav, ki kandidirajo za integracijo v veliko evropsko kulturno družbo.

Reference

- [1] Fridman, Đ. (2000). Kulturata, identitetot i svetskiot proces. Antropologija. Skopje: FF.
- [2] Koz, L. (2000). Identitetot: kulturnen, transkulturnen i multikulturnen. Antropologija. Skopje: FF.
- [3] Zbornik (2002). Kulturnen identitet – razlika vo sebe. Skopje: Templum.
- [4] Petkovska, A. (2001). Kulturniot identitet kako osnova na kulturnata politika. Radio i televiziskite programi i kulturniot identitet. Skopje: Sovet za radiofuzija na Republika Makedonija.

Iz srbsčine prevedel Franci Pivec.